

Funkční systém evidence odpadů ECONIT pomáhá obcím k překvapivě rychlým výsledkům

Otázka zvyšování míry třídění je v obcích a městech horkým tématem. Stále více z nich zavádí do praxe různé motivační systémy pro občany. Ty jim mají usnadnit cestu k poklesu podílu komunálních odpadů. Správně nastavený bonusový systém může obyvatele totiž snadno naučit hospodařit i s takovou komoditou, jakou jsou odpady.

Pytel na tříděný sběr s QR kódem pro identifikaci

Cílem chytrých systémů je zejména přehledná evidence odpadů z domácností a motivace občanů k vyššímu třídění. Jedním z nich je i ECONIT. Ten se rychle etabloval na trhu a po krátké době dosahuje skvělých měřitelných výsledků.

(R)EVOLUCE ODPADŮ V PROSTŘEDNÍ BEČVĚ

Obec Prostřední Bečva se může chlubit tím, že třídí mnohem více odpadu. Obec ležící v okrese Vsetín dosáhla prvních výsledků od zavedení chytrého evidenčního systému odpadů ECONIT. Po čtyřech měsících od jeho spuštění se enormně zvýšilo množství vytríděných složek odpadu v obci a došlo k poklesu směsného komunálního odpadu. Starosta **Ing. Radim Gálík** je z výsledků prvních měření upřímně potěšen.

KAŽDÝ MĚSÍC SE POČÍTÁ

Přestože byl systém ECONIT zaveden v obci teprve před čtvrt rokem a leden byl

v podstatě zkušební měsíc, podařilo se již celkové množství směsného komunálního odpadu snížit o více než 20 % oproti prvnímu kvartálu loňského roku. „Začátek nebyl jednoduchý, ale po několika porodních bolestech systém funguje,“ komentoval zavádění systému starosta a dodal: „Řekl jsem si, že první měsíc nám nic neukáže, ale po prvním čtvrtletí by se již výsledky mohly projevit. A musím vám říct, že jsem byl opravdu překvapen, a to velice, velice pozitivně.“

Obec zaznamenala výrazné změny množství produkovaného odpadu. Za první čtvrtletí roku 2016 občané vytrídili 2,59 tuny plastu. V porovnání s prvním čtvrtletím tohoto roku už činilo množství vytríděného plastu 4,66 tuny. Výsledkem je tedy nárůst o 80 %. Papír je na tom ještě lépe. V prvním čtvrtletí roku 2016 se jednalo o 1,78 tuny a v letošním roce již o 3,38 tuny – nárůst 90 %. Také u skla došlo k výraznému nárůstu. V roce 2016 to bylo za první čtvrtletí

2,5 tuny a v letošním roce už 4,14 tuny – nárůst 66 %.

„Přiznám se, že jsem očekával zlepšení, ale rozhodně ne tak výrazné. Je neuvěřitelné, jak jste se v třídění odpadů zlepšili, a já vám za to opravdu děkuji. Jsem na vás pyšný. Díky Prostřednobečvané,“ chválil své občany starosta. Výsledky měření a jejich porovnání naleznete v tabulce.

BEZ OSVĚTY OBYVATEL TO NEJDE

Při motivačních systémech, jakým je ECONIT, je práce s obyvateli na prvním místě. Důležité je, aby si obyvatelé systém plně osvojili a pochopili hned v počátcích jeho smysl. Při zavádění systému v obci či městě je maximálně nápomocná kvalitní osvětová kampaň. Pro občany by mělo být samozřejmé, že třídění odpadků je přínosné nejen pro jejich domácnost v podobě slev na poplatcích za odpady, ale i pro životní prostředí a samotnou obec. Samospráva může postupně uspořené prostředky investovat do revitalizace okolí či do projektů pro zlepšení občanského vybavení.

Osvětové aktivity byly i jedním z klíčových kroků pro změnu odpadového hospodářství v Prostřední Bečvě. Prvním krokem byla důkladná analýza obsahu sběrných nádob, kdy překvapivý výsledek 80 : 20 (80 % vytríditelných složek a jen 20 % směsného komunálního odpadu) starosta rychle rozšířil po obci. Těsně před zavedením systému proběhly zábavné osvětové aktivity o třídění odpadů na mateřské i základní škole a následovalo proškolení všech domácností na besedě se starostou a zástupci

O obci ve zkratce

- Obec Prostřední Bečva leží ve východní části Radhošské hornatiny a Vsetínských vrchů v nadmořské výšce 430 m. Svou rozlohou 23,5 km² se řadí mezi středně velké obce okresu.
- V obci je 620 rodinných domů. K rekreaci je využíváno 476 rekreačních chat, stejně tak 20 rekreačních středisek. K 31. 12. 2015 měla Prostřední Bečva celkem 1733 obyvatel.
- V roce 2017 obec zavedla evidenční systém odpadů Econit, který monitoruje produkci směsného odpadu a tříděného odpadu. Každá domácnost má pro značení svých odpadů unikátní kód.
- Obec zajišťuje pravidelný svoz tříděného odpadu (plasty, nápojové kartony, sklo a papír).
- Ve sběrném dvoře se odebírá velkoobjemový odpad, elektrospotřebiče, tříděný odpad nebezpečný odpad, pneumatiky, kovový odpad. Na bioodpady si obec pořídila tři sběrná místa formou velkoobjemových kontejnerů.

Identifikace na místě

firmu, která systém do obce dodala. Všichni občané hned věděli, proč a jak se do systému zapojit. „Každý mluví o osvětě jako o klíči k úspěchu, málokdo ji ale skutečně realizuje. V Prostřední Bečvě jsme zkombinovali osobní aktivity s pravidelnými příspěvky starosty na téma odpadů v obecním zpravodaji a téma tak kultivujeme dlouhodobě. Tak to má být,“ uvedla **Laura Mitroliarová** z organizace INCIEN, která osvětu pro obec zajistila.

SYSTÉM NA MÍRU PRO KAŽDOU SAMOSPRÁVU

Odpadové hospodářství se v každé samosprávě řeší odlišně. Zavést motivační systém a evidenci odpadů ve středně velké obci s převážně rodinnými domy je jiné než ve městě s bytovkami. Výhodou systému je však to, že je plně variabilní. Lze tak evidovat jakékoliv druhy odpadů, rozlišovat pytlův sběr od sběru v nádobách, či napojit systém na sběrný dvůr. Také dovoluje udělovat slevy na poplatku za odpady jak jednotlivcům či domácnostem, tak bytovým jednotkám.

Na evidenci odpadů a bonusovém systému se případně může dohodnout i několik sousedních obcí. Jednotlivé nastavení je vždy individuální, případ od případu. Cílem však vždy je, aby byl systém nastaven hospodárně.

Systém ale nemusí nutně pracovat se slevami pro obyvatele. Může například evidovat ušetřené prostředky, které mohou být následně použity na rozvoj obce a projekty, kterým dají obyvatele prioritu třeba formou hlasování.

Do systému evidence odpadů může být zapojena svozová firma, která přímo při sběru odpadu eviduje jednotlivé odpady z domácností.

V praxi, a to zejména u menších obcí, je běžné, že si svoz tříděného odpadu zajišťují

ve vlastní režii. Například využitím malých nákladních aut nebo traktorem. Využití mohou také systém určení jednotného sběrného místa, na které obyvatelé své vytříděné odpady sami nosí.

BONUSOVÝ SYSTÉM NEMÁ PODPOROVAT VZNIK ČERNÝCH SKLÁDEK

Častou námitkou proti zavedení motivačního systému v obcích bývá obava z narůstání černých skládek. Avšak správným nastavením systému se tomuto nežádoucímu efektu dá lehce vyhnout. Systém má totiž v první řadě motivovat občany k třídění, což jde ruku v ruce se snižováním komunálního odpadu.

V praxi to funguje tak, že bonusy, které se jednotlivým domácnostem přidělí za množství vytříděného odpadu, jim zajistí snížení poplatku za odpad celkově. Automaticky se tak snižuje množství komunálních odpadů. Jen v případě, že by systém fungoval opačně, tedy že by domácnosti byly zvýhodněny na základě snížení množství komunálních odpadů, hrozilo by narůstání černých skládek.

DOBROU ZKUŠENOST MAJÍ TROJANOVICE I JAROMĚŘICE

Obec Trojanovice má zaveden systém pytlového sběru třídění odpadů v domácnostech již více než sedm let. Využívají také systém ECONIT. Obec má asi 2,5 tisíce obyvatel ve více než 750 domácnostech. Ty třídí plasty, papír a nápojové kartony do zvláštních pytlů, označovaných QR kódy. Po načtení QR kódu z odevzdaného pytle může obec sledovat množství a kvalitu odpadů v jednotlivých domácnostech prostřednictvím webové aplikace **chytreadpady.cz**. Obyvatelé se naučili předávat své vytříděné pytle přímo ve sběrném dvoře. Díky tomu se dokonce zvýšilo i množství

Systém ECONIT

- Jednoduchá chytrá evidence odpadů z domácností, díky níž budou ty domácnosti, které se rozhodnou poctivě třídit, odměněny úlevou na ročním poplatku za svoz komunálního odpadu.
- Více informací na: www.chytreadpady.cz.

Čtečka kódů

dalších odpadů, které by jinak skončily v nádobách na komunální odpad. Jako například objemné odpady nebo stavební suť.

„Díky systému ECONIT, který používáme již od roku 2009 a do kterého se nám zapojilo až 90 % domácností, jsme **zvýšili vytříděnost ze směsného komunálního odpadu až na 80 %**, což nám i občanům přineslo zejména zajímavou finanční odměnu a stali jsme se nejlépe třídící obcí Moravskoslezského kraje,“ uvedl **Mgr. Jiří Novotný**, starosta obce **Trojanovice**. Bonusové body za vytříděný odpad obci ročně přinesou až 500 tisíc korun a dalších 400 tisíc vydělá obec prodejem vytříděného odpadu k dalšímu užítí. Nyní na odpadové hospodářství nedoplácí z vlastního rozpočtu.

Jaroměřice zavedly systém ECONIT teprve počátkem letošního roku a učí své občany, stejně jako Trojanovice, nosit vytříděný odpad do sběrného dvora. Vzhledem k tomu, že Trojanovice pracovaly na svém systému několik let, nelze se divit, že Jaroměřice zatím po čtvrt roce nedosahují takových výsledků. Nicméně i tak za první kvartál kleslo množství směsného komunálního odpadu o 7 %. Vytříděné složky naopak logicky vzrostly. Zejména **papíru se v obci vytřídilo o 39 % více, plasty vzrostly o 4 % a přibyl samostatný sběr nápojových kartonů, které se v obci dříve vůbec netřídily**. Pokud bude tento trend pokračovat, Jaroměřice se zanedlouho s úrovní třídění dostanou minimálně tam, kde jsou po osmi letech Trojanovice.

/jrk/

Výsledky měření a porovnání

	Směsný odpad (t)	Plast (t)	Papír (t)	Sklo (t)
1. kvartál 2016	141,91	2,59	1,78	2,50
1. kvartál 2017	111,68	4,66	3,38	4,14
Nárůst/pokles	-21,30 %	79,92 %	89,89 %	65,60 %